I&W 2026005OO

Vraag
Graag een uitleg op het vraagstuk van grondslagerosie en hoe dit nu in de begroting zit.

Antwoord
- Grondslagerosie betekent dat de grondslag voor een belasting verminderd. Bij autobelastingen treedt dit effect met name op doordat er elektrisch in plaats van fossiel rijden toeneemt. Fossiel rijden is bijvoorbeeld de grondslag voor accijnzen; minder fossiel rijden leidt tot minder accijnsinkomsten. Voor de gemiddelde autogebruiker nemen hierdoor de kosten van autorijden in het basispad af, ten koste van de overheidsfinanciën.
- Grondslagerosie betreft dalende belastinginkomsten. Vanwege scheiding inkomsten en uitgaven heeft dit *geen* gevolgen voor uitgaven aan infrastructuur (bijvoorbeeld het mobiliteitsfonds).
- Alle grondslagerosie van de verwachte toename van elektrisch rijden zitten in de huidige ramingen van de belastingopbrengsten (het basispad). Wanneer extra maatregelen worden genomen waardoor elektrisch rijden verder toeneemt, leidt dit tot extra grondslagerosie: lagere lasten voor autogebruikers ten koste van de overheidsfinanciën, die volgens de begrotingsregels in het inkomstenkader moeten worden gedekt.
- In de voorgaande Studiegroep Begrotingsruimte is aanbevolen om bij de formatie het algemene beeld van grondslagerosie te wegen en te besluiten of- en hoe de belastingen constant te houden binnen domein, omdat in het basispad de opbrengsten in het autodomein nu automatisch afnemen.
- De belangrijkste voorbeelden van grondslagerosie zijn:
  - elektrische auto's worden lager belast in de BPM dan fossiele auto's;
  - gebruikers van elektrische auto's betalen minder energiebelasting dan gebruikers van fossiele auto's brandstofaccijns betalen;
  - het energieverbruik neemt door verduurzamingsmaatregelen af wat de inkomsten van de energiebelasting vermindert;
  - Nederlanders drinken en roken minder waardoor de accijnsinkomsten afnemen.

Geraamde grondslagerosie in de begroting
- In onderstaande tabel is de raming van de belastinginkomsten opgenomen van de belastingen waarbij grondslagerosie het meest speelt (accijnzen, energiebelasting, BPM).

Ontwikkeling belastinginkomsten meest relevante belastingen					
in miljarden euro	2026	2027	2028	2029	2030
Accijnzen	11,5	13,0	12,9	12,8	12,8
Energiebelasting*	5,0	5,2	5,4	5,6	5,8
BPM	1,8	1,3	1,3	1,2	1,1
Totaal	18,3	19,5	19,6	19,6	19,7
Totaal als % bbp	1,48	1,52	1,47	1,42	1,37

** De energiebelasting bevat de EB gas en EB elektriciteit. De opbrengsten van de EB gas dalen, en van de EB elektriciteit stijgen sterk. Het netto effect is daarom een stijging.*

- Per 2027 neemt de tijdelijke korting op de brandstofaccijns af waardoor de belastinginkomsten uit accijns eenmalig stijgen. Vanaf 2027 zijn de inkomsten in euro's constant. Als aandeel van het bbp nemen de belastinginkomsten van deze belastingen gezamenlijk dus af, met ongeveer 0,05%-punt per jaar.

Begrotingsregels
- Deze ontwikkeling van de inkomsten loopt mee in het basispad. Het wordt dus meegenomen in de saldoraming voor de kabinetsperiode en in de lange termijn ramingen. Een maatregel die grondslagerosie vermindert betekent daarmee een opbrengst in het inkomstenkader.
- Binnen de begrotingsregels is endogene ontwikkeling na het vaststellen van de kaders niet relevant. Als bijvoorbeeld het aandeel elektrische auto's in het basispad sneller toeneemt dan

verwacht dan leidt dit tot lagere inkomsten van de benzineaccijns, maar hoeft dit niet gedekt te worden in het inkomstenkader. Wel is er een effect op het EMU-saldo.

- Als een verandering van het aandeel elektrische auto's een direct gevolg is van een beleidsmaatregel dan moet hiervoor binnen het inkomstenkader wel dekking voor worden gevonden. Dit is immers geen endogene, maar een beleidsmatige ontwikkeling van de lasten.

Grondslagerosie langere termijn
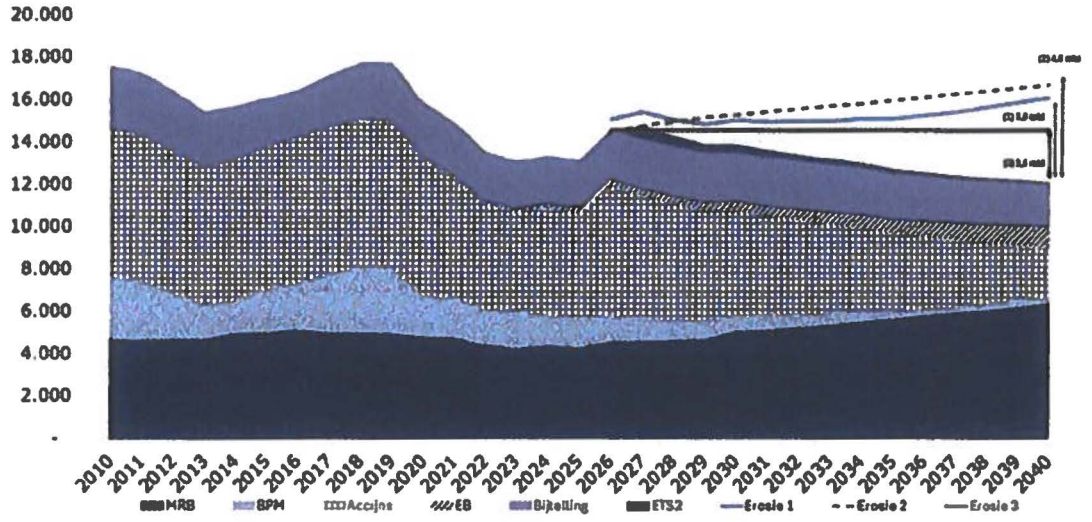
- Onderstaande figuur toont de opbrengst van autobelastingen van personenauto's tot 2040. Er zijn verschillende manieren om de grondslagerosie te berekenen:
  1) Op basis van de vraag: hoe hoog zouden de overheidsinkomsten zijn geweest als elektrische auto's gemiddeld evenveel belasting betalen als een gemiddelde fossiele auto in 2026? Bij personenauto's bedraagt in dit geval de grondslagerosie dan 3,9 miljard euro in 2040 (erosie 1).
  2) Afgezet tegen het bbp: De omvang van de grondslagerosie wordt dan bepaald door te kijken naar hoe hoog de autobelastingen zouden zijn als dat percentage gelijk blijft aan het %-bbp van de autobelastingen in 2026. De omvang van de grondslagerosie bij personenauto's bedraagt dan 4,6 miljard euro in 2040 (erosie 2).
  3) Ook kan worden gekeken naar wat de grondslagerosie is als de inkomsten uit de autobelastingen vanaf 2026 constant worden verondersteld. De grondslagerosie bedraagt dan 2,5 miljard euro bij personenauto's in 2040 (erosie 3) en 4,2 miljard inclusief bestel- en vrachtauto's.